

УВС АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР

САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН АУДИТ

Увс аймгийн Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газрын 2025 оны санхүүгийн тайлан,
төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайлан

Аудитын код: УВА-2026/041/НА-СТА-ТШЗ

Цахим хуудас:
www.audit.mn

Улаангом хот
2026 он

Увс аймаг дахь Төрийн аудитын газар,

Дарга, тэргүүлэх аудитор: М.Батсуурь

Утас: 70453317, Цахим хаяг: BatsuuriM@audit.gov.mn

Аудитын менежер: М.Бат-Амгалан

Утас: 70453799, Цахим хаяг: Bat-Amgalanm@audit.gov.mn

Аудитор: Т.Амармэнд

Утас: 70453799, Цахим хаяг: amarmendt@audit.gov.mn

Энэхүү аудитын тайлантай холбоотой нэмэлт мэдээллийг дээрх хаягаар авна уу.

Агуулга

1.ХАРААТ БУС АУДИТОРЫН ДҮГНЭЛТ

2.АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

- 2.1 Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан
- 2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан
- 2.3 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан
- 2.4 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан
- 2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан
- 2.6 Аудит хийсэн нэмэлт санхүүжилтийн тайлан

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

- 3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа
- 3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин
- 3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал
- 3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд
- 3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв
  - 3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт
  - 3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл
  - 3.5.3 Нэмэлт төсөв

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

- 4.1 Ерөнхий зүйл
- 4.2 Материаллаг байдал
- 4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт
- 4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал
  - 4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт
  - 4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд
- 4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт
  - 4.5.1 Завсрын аудитын талаар
  - 4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн
- 4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Товчилсон үгийн жагсаалт

УСНББОУС

Улсын Секторын Нягтлан Бодох Бүртгэлийн Олон Улсын Стандарт

АДБОУС

Аудитын Дээд Байгууллагын Олон Улсын Стандарт

**УВС АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР**

213400, Увс аймаг, Улаангом сум,
Ө.Бадрахын гудамж
Утас: 70-45-33-17, Факс: (976)70-45-33-17,
E-mail: uvs@audit.gov.mn

**БӨХМӨРӨН СУМЫН ЗАСАГ
ДАРГЫН ТАМГЫН ГАЗРЫН ДАРГА
Н.БАТБАЯР ТАНАА**

2026.02.27 № УВА-2026/ОМ/НБ-СТА-ТД-3
танай _____-ны № _____-т

Өөрчлөлтгүй дүгнэлт

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.3.1, 8 дугаар зүйлийн 8.1, Төсвийн тухай хуулийн 8 дугаар зүйлийн 8.9.1-т заасны дагуу Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газрын 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал, санхүүгийн үр дүн, цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлт, мөнгөн гүйлгээний тайлан, тодруулгууд болон төсвийн гүйцэтгэлд аудит хийлээ.

Бидний дүгнэлтээр Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газрын 2025 оны 12 дугаар сарын 31-ний өдрөөрх санхүүгийн байдал болон тайлант жилийн эцсээрх санхүүгийн үр дүн, мөнгөн гүйлгээ, төсвийн гүйцэтгэлийг бүх материаллаг талаар нь Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв илэрхийлсэн байна.

Дүгнэлтийн үндэслэл

Төрийн аудитын байгууллага аудит хийхдээ Аудитын дээд байгууллагын олон улсын стандарт, түүнд нийцүүлэн Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын баталсан журам, зааврын дагуу гүйцэтгэж, аудит хийгдэх байгууллагаас хараат бус, аудиторын ёс зүйн үүрэг хариуцлагыг биелүүлж ажилласан. Бидний цуглуулсан хангалттай бөгөөд зохистой аудитын нотолгоо нь дүгнэлт өгөх үндэслэл болно.

Асуудлыг онцолсон хэсэг

АДБОУС 2706.7-д тодорхойлсноор асуудлыг онцолсон хэсэгт санхүүгийн тайлангийн тухай хэрэглэгчдийн ойлголтыг бүрдүүлэхэд ач холбогдолтой санхүүгийн тайланд толилуулсан, тодруулсан мэдээлэл байхгүй болно.

Аудитын гол асуудал

АДБОУС 2701.8-д тодорхойлсон тайлант үеийн санхүүгийн тайлангийн аудитад үлэмж нөлөө үзүүлэх ажил гүйлгээ байхгүй болно.

Бусад асуудлын хэсэг

Санхүүгийн тайлангийн тодруулга толилуулгад тусгаагүй, аудитын хамрах хүрээний хязгаарлалтын улмаас аудитын хангалттай, зохистой нотолгоог олж авах боломжгүй асуудал гараагүй болно.

8525050469

Санхүүгийн тайланд төсвийн захирагчийн хүлээх үүрэг, хариуцлага

Төсвийн захирагч санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Төсвийн тухай хууль, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль, Улсын секторын нягтлан бодох бүртгэлийн олон улсын стандартын дагуу үнэн зөв бэлтгэж толилуулах үүрэгтэй.

Санхүүгийн тайланг залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийлэлгүй бэлтгэхэд шаардлагатай гэж үзсэн дотоод хяналтыг тодорхойлж, хэрэгжүүлэх үүрэг хариуцлага хүлээнэ.

Төрийн аудитын байгууллагын үүрэг, хариуцлага

Төрийн аудитын байгууллага залилан эсвэл алдааны улмаас үүсэх материаллаг буруу илэрхийллээс санхүүгийн тайлан бүхэлдээ ангид эсэх талаарх үндэслэлтэй баталгаажуулалт олж авах, дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргах зорилготой.

Үндэслэлтэй баталгаажуулалт нь дээд түвшнийх боловч үнэмлэхүй түвшний баталгаажуулалт биш бөгөөд АДБОУС-ын дагуу хийсэн аудитаар бүх материаллаг буруу илэрхийлэл бүрийг илрүүлнэ гэсэн баталгаа болохгүй юм.

Буруу илэрхийлэл нь залилан эсвэл алдаанаас үүсэж болох бөгөөд дангаараа эсвэл нийлээд уг санхүүгийн тайланд үндэслэн гарах хэрэглэгчдийн эдийн засгийн шийдвэрт нөлөөлөх үндэслэлтэй байвал материаллаг гэж үздэг.

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

М. БАТСУУРЬ

2. АУДИТ ХИЙСЭН САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАН, ТӨСВИЙН ГҮЙЦЭТГЭЛ

2.1. Аудит хийсэн санхүүгийн байдлын тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Балансын үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл
1	ЭРГЭЛТИЙН ХӨРӨНГИЙН ДҮН	85,667,818.00	223,138,018.00
35	БАРАА МАТЕРИАЛ	85,667,818.00	87,968,018.00
354	Хангамжийн материал	81,670,485.00	83,970,685.00
35410	Бичиг хэргийн материал	2,403,200.00	3,420,100.00
35420	Аж ахуйн материал	78,697,285.00	79,980,585.00
35470	Бусад хангамжийн материал	570,000.00	570,000.00
35600	Мал амьтад	3,997,333.00	3,997,333.00
36	НӨӨЦИЙН БАРАА	0.00	135,170,000.00
36300	Тэжээлийн нөөц	0.00	135,170,000.00
2	ЭРГЭЛТИЙН БУС ХӨРӨНГИЙН ДҮН	3,132,309,920.35	3,078,594,885.99
39	ҮНДСЭН ХӨРӨНГӨ	3,132,309,920.35	3,078,594,885.99
392	Биет хөрөнгө	3,103,981,853.20	3,049,134,068.84
39201	Барилга, байгууламж, орон сууц	2,885,673,153.00	2,904,910,294.00
39202	Хуримтлагдсан элэгдэл	(840,256,972.99)	(913,737,025.25)
39203	Авто-тээврийн хэрэгсэл	424,695,000.00	692,484,000.00
39204	Хуримтлагдсан элэгдэл	(199,941,825.08)	(347,858,540.12)
39205	Машин тоног төхөөрөмж (компьютер)	564,719,120.00	609,453,581.93
39206	Хуримтлагдсан элэгдэл	(248,154,355.22)	(316,086,147.45)
39207	Тавилга, аж ахуйн эд хогшил	167,153,049.00	177,053,049.00
39208	Хуримтлагдсан элэгдэл	(40,452,221.17)	(66,524,920.09)
39209	Зам, гүүрийн байгууламж	480,775,240.00	495,675,240.00
39210	Хуримтлагдсан элэгдэл	(163,092,984.62)	(252,343,427.18)
39214	Бусад үндсэн хөрөнгө	95,413,475.20	95,413,475.20
39215	Хуримтлагдсан элэгдэл	(22,548,824.92)	(29,305,511.20)
393	Биет бус хөрөнгө	28,328,067.15	29,460,817.15
39301	Програм хангамж	1,905,000.00	4,905,000.00
39302	Хуримтлагдсан элэгдэл	(1,905,000.00)	(2,186,250.00)
39303	Бусад биет бус хөрөнгө	45,758,000.00	44,172,000.00
39304	Хуримтлагдсан элэгдэл	(17,429,932.85)	(17,429,932.85)
3	НИЙТ ХӨРӨНГИЙН ДҮН III=I+II	3,217,977,738.35	3,301,732,903.99
4	НИЙТ ӨР ТӨЛБӨР	18,607,635.70	2,382,818.46
41	БОГИНО ХУГАЦААТ ӨР ТӨЛБӨР	18,607,635.70	2,382,818.46
413	Өглөг	18,607,635.70	2,382,818.46
41310	Ажилчидтай холбогдсон өглөг	932,179.08	1,449,768.46
41320	Бараа үйлчилгээний зардлын өглөг	0.00	633,050.00
4136	Бусад өглөг	17,675,456.62	300,000.00
41361	Байгууллагад төлөх өглөг	13,581,456.62	300,000.00
41362	Хувь хүмүүст төлөх өглөг	4,094,000.00	0.00
5	ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН	3,199,370,102.65	3,299,350,085.53
51	Засгийн газрын хувь оролцоо	3,199,370,102.65	3,299,350,085.53
511	Засгийн газрын оруулсан капитал /Засгийн газрын сан/ орон нутгийн сан	750,058,572.99	750,058,572.99
51101	Өмч: - төрийн	750,058,572.99	750,058,572.99
512	Хуримтлагдсан үр дүн	2,272,912,940.39	2,372,892,923.27
51210	Өмнөх үеийн үр дүн	2,272,912,940.39	2,272,912,940.39
51220	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	99,979,982.88
51300	Хөрөнгийн дахин үнэлгээний зөрүү	176,398,589.27	176,398,589.27
6	ӨР ТӨЛБӨР, ЦЭВЭР ХӨРӨНГӨ ӨМЧИЙН ДҮН VI=IV+V	3,217,977,738.35	3,301,732,903.99

2.2 Аудит хийсэн санхүүгийн үр дүнгийн тайлан

/төгрөгөөр/

Данс	Үзүүлэлт	Өмнөх он	Тайлант он
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,108,092,236.00	1,162,037,484.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	119,215,836.00	92,583,959.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	0.00	83,500,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	118,000,000.00	4,083,959.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	1,215,836.00	5,000,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	988,876,400.00	1,069,453,525.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	988,876,400.00	1,069,453,525.00
12	ТАТВАРЫН БУС ОРЛОГО	766,724,816.00	387,877,878.05
120	Нийтлэг татварын бус орлого	517,524,816.00	387,877,878.05
120004	Төсөв байгууллагын өөрийн орлого	517,524,816.00	150,251,916.00
1200045	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого	517,524,816.00	150,251,916.00
120017	Үнэ төлбөргүй хүлээн авсан орлого - Үндсэн хөрөнгө	0.00	237,625,962.05
122	Тусламжийн орлого	249,200,000.00	0.00
122001	Хандив тусламж /дотоод/	249,200,000.00	0.00
I	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ОРЛОГЫН ДҮН (I)	1,874,817,052.00	1,549,915,362.05
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,387,263,118.71	1,439,340,351.37
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,333,252,568.62	1,369,220,123.47
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	586,250,060.61	661,998,889.97
210101	Үндсэн цалин	360,236,452.21	397,222,379.87
210102	Нэмэгдэл	194,123,053.48	238,375,850.09
210104	Урамшуулал	0.00	8,029,234.61
210105	Гэрээт ажлын хөлс	31,890,554.92	18,371,425.40
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	73,738,275.44	80,664,416.29
210201	Тэтгэврийн даатгал	50,125,528.04	54,469,838.18
210202	Тэтгэмжийн даатгал	5,897,121.30	6,588,929.60
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,948,561.15	3,296,413.62
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,948,561.15	3,296,445.04
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	11,818,503.80	13,012,789.85
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	81,150,228.56	68,194,533.04
210301	Гэрэл, цахилгаан	13,528,838.64	9,088,523.12
210302	Түлш, халаалт	67,621,389.92	59,106,009.92
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	57,611,365.00	46,286,850.00
210401	Бичиг хэрэг	5,293,600.00	4,111,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	38,076,104.00	33,212,250.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,690,000.00	3,783,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	200,000.00	1,000,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	1,721,000.00	4,180,600.00

210408	Бараа материал акталсны зардал	8,630,661.00	
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	5,005,300.00	13,518,500.00
210604	Урсгал засвар	5,005,300.00	13,518,500.00
2107	Томилолт, зочны зардал	12,218,000.00	16,269,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	12,218,000.00	16,269,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,607,725.00	5,550,234.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	0.00	4,631,916.00
210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	403,200.00	403,200.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	184,875.00	444,420.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	320,012.00	0.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	0.00	44,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	450,000.00	0.00
210807	Газрын төлбөр	249,638.00	26,698.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	515,671,614.01	476,737,700.17
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	182,638,230.00	125,291,731.56
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	0.00	5,300,000.00
210903	Үндсэн хөрөнгийн элэгдэл, хорогдол	333,033,384.01	346,145,968.61
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	54,010,550.09	70,120,227.90
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	51,702,000.00	47,705,850.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	0.00	34,594,500.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	51,102,000.00	7,095,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	600,000.00	6,016,350.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	2,308,550.09	22,414,377.90
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	2,308,550.09	22,414,377.90
	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	0.00	7,500,000.00
	Дотоод эх үүсвэрээр	0.00	7,500,000.00
223001	Бусад хөрөнгө	0.00	7,500,000.00
II	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЗАРДЛЫН ДҮН	1,387,263,118.71	1,446,840,351.37
III	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ҮР ДҮН (3)=(1)-(2)	487,553,933.29	103,125,010.68
225	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ЗАРДЛЫН ДҮН	319,000.00	3,095,027.80
225001	Үндсэн хөрөнгө худалдсаны гарз	319,000.00	3,095,027.80
IV	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ БУС ҮР ДҮН (4)=(145-225)	-319,000.00	-3,095,027.80
V	НИЙТ ҮР ДҮН (5)=(3)+(4)	487,234,933.29	99,979,982.88

2.3 Аудит хийсэн мөнгөн гүйлгээний тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Өмнөх оны гүйцэтгэл	Тайлант оны гүйцэтгэл
	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ		
1	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ МӨНГӨН ОРЛОГЫН ДҮН (1)	1,108,092,236.00	1,162,037,484.00
13	ТУСЛАМЖ, САНХҮҮЖИЛТИЙН ОРЛОГО	1,108,092,236.00	1,162,037,484.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	119,215,836.00	92,583,959.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	0.00	83,500,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	118,000,000.00	4,083,959.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	1,215,836.00	5,000,000.00
1320	Орон нутгийн төсвөөс санхүүжих	988,876,400.00	1,069,453,525.00
132001	Урсгал үйл ажиллагааны санхүүжилт /орон нутгийн төсөвт байгууллага/	988,876,400.00	1,069,453,525.00
2	НИЙТ ЗАРЛАГА ба ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН (2)	1,005,272,236.00	1,111,537,484.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,005,272,236.00	1,111,537,484.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	951,261,685.91	1,041,416,806.10
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	585,422,138.38	661,481,300.59
210101	Үндсэн цалин	359,408,529.98	396,704,790.49
210102	Нэмэгдэл	194,123,053.48	238,375,850.09
210104	Урамшуулал	0.00	8,029,234.61
210105	Гэрээт ажлын хөлс	31,890,554.92	18,371,425.40
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	73,212,406.59	80,664,416.29
210201	Тэтгэврийн даатгал	49,751,645.18	54,469,838.18
210202	Тэтгэмжийн даатгал	5,864,873.11	6,588,929.60
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	2,932,748.05	3,296,413.62
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	2,932,748.05	3,296,445.04
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	11,730,392.20	13,012,789.85
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	68,462,771.94	80,881,989.66
210301	Гэрэл, цахилгаан	13,528,838.64	9,088,523.12
210302	Түлш, халаалт	54,933,933.30	71,793,466.54
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	56,808,780.00	48,429,671.00
210401	Бичиг хэрэг	4,895,350.00	4,998,450.00
210402	Тээвэр, шатахуун	44,746,794.00	33,212,421.00
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	3,690,000.00	3,783,000.00
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	200,000.00	1,000,000.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	3,276,636.00	5,435,800.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	6,135,000.00	15,055,500.00
210604	Урсгал засвар	6,135,000.00	15,055,500.00
2107	Томилолт, зочны зардал	13,184,000.00	20,363,000.00
210702	Дотоод албан томилолт	13,184,000.00	20,363,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	1,607,389.00	6,868,318.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	0.00	5,950,000.00

210802	Аудит, баталгаажуулалт, зэрэглэл тогтоох	403,200.00	403,200.00
210803	Даатгалын үйлчилгээ	184,875.00	444,420.00
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	320,012.00	0.00
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	0.00	44,000.00
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	450,000.00	0.00
210807	Газрын төлбөр	249,302.00	26,698.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	146,429,200.00	127,672,610.56
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	146,429,200.00	122,372,610.56
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	0.00	5,300,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	54,010,550.09	70,120,677.90
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	51,702,000.00	47,706,300.00
213207	Тэтгэвэрт гарахад олгох нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж	0.00	34,594,500.00
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	51,102,000.00	7,095,000.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	600,000.00	6,016,800.00
2134	Орон нутгийн төсвийн ерөнхийлөн захирагчдад олгох татаас, санхүүжилт	2,308,550.09	22,414,377.90
213403	Төвлөрүүлэх шилжүүлэг	2,308,550.09	22,414,377.90
3	ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (3)=(1)-(2)	102,820,000.00	50,500,000.00
5	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН МӨНГӨН ЗАРДЛЫН ДҮН (5)	0.00	50,500,000.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	0.00	50,500,000.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	0.00	50,500,000.00
223001	Бусад хөрөнгө	0.00	7,500,000.00
225106	Биет ба биет бус хөрөнгө худалдан авсан зардал	0.00	43,000,000.00
6	ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (6)=(4)-(5)	102,820,000.00	(50,500,000.00)
8	НИЙТ ЦЭВЭР МӨНГӨН ГҮЙЛГЭЭ (8)=(3)+(6)+(7)	0.00	0.00

2.4 Аудит хийсэн цэвэр хөрөнгө/өмчийн өөрчлөлтийн тайлан

/төгрөгөөр/

Код	Үзүүлэлт	Засгийн газрын оруулсан капитал	Дахин үнэлгээний нөөц	Хуримтлагдсан дүн	Бусад	Засгийн газрын хувь оролцооний нийт дүн
C01	2024 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	750,058,572.99	176,398,589.27	1,785,678,007.10		2,712,135,169.36
C02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0.00	0.00	0.00		0.00
C03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	750,058,572.99	176,398,589.27	1,785,678,007.10	0.00	2,712,135,169.36
C04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт	0.00	0.00	0.00		0.00
C05	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний бууралт	0.00	0.00	0.00		0.00
C06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0.00	0.00	0.00		0.00
C07	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	487,234,933.29		487,234,933.29
C08	2024 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	750,058,572.99	176,398,589.27	2,272,912,940.39	0.00	3,199,370,102.65
D01	2025 оны 1-р сарын 1-нээрх үлдэгдэл	750,058,572.99	176,398,589.27	2,272,912,940.39	0.00	3,199,370,102.65
D02	Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын өөрчлөлт	0.00	0.00	0.00		0.00
D03	Дахин илэрхийлсэн үлдэгдэл	750,058,572.99	176,398,589.27	2,272,912,940.39	0.00	3,199,370,102.65
D04	Үндсэн хөрөнгийн дахин үнэлгээний өсөлт, бууралт	0.00	0.00	0.00		0.00
D05	Үндсэн хөрөнгийн өсөлт, бууралт	0.00	0.00	0.00		0.00
D06	Орлогын тайланд хүлээн зөвшөөрөөгүй олз, гарз	0.00	0.00	0.00		0.00
D07	Гадаад валютын хөрвүүлэлтийн зөрүү	0.00	0.00	0.00		0.00
D08	Тайлант үеийн үр дүн	0.00	0.00	99,979,982.88		99,979,982.88
D09	2025 оны 12-р сарын 31-нээрх үлдэгдэл	750,058,572.99	176,398,589.27	2,372,892,923.27	0.00	3,299,350,085.53

2.5 Аудит хийсэн төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

ЭЗА	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл	Зөрүү	Хувь
1	Мөнгө, түүнтэй адилтгах хөрөнгийн эхний үлдэгдэл				
2	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	1,070,737,000.00	1,047,039,147.10	23,697,852.90	97.8%
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	1,070,737,000.00	1,047,039,147.10	23,697,852.90	97.8%
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	1,027,382,500.00	1,004,030,247.10	23,352,252.90	97.7%
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	658,855,900.00	660,966,800.59	(2,110,900.59)	100.3%
210101	Үндсэн цалин	625,871,500.00	396,190,290.49	229,681,209.51	63.3%
210102	Нэмэгдэл	0.00	238,375,850.09	(238,375,850.09)	
210104	Урамшуулал	0.00	8,029,234.61	(8,029,234.61)	
210105	Гэрээт ажлын хөлс	32,984,400.00	18,371,425.40	14,612,974.60	55.7%
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	82,345,400.00	80,605,248.29	1,740,151.71	97.9%
210201	Тэтгэврийн даатгал	55,994,700.00	54,431,251.18	1,563,448.82	97.2%
210202	Тэтгэмжийн даатгал	6,584,600.00	6,583,784.60	815.40	100.0%
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	3,293,900.00	3,293,840.62	59.38	100.0%
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	3,293,900.00	3,293,872.04	27.96	100.0%
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	13,178,300.00	13,002,499.85	175,800.15	98.7%
2103	Байр ашиглалттай холбоотой тогтмол зардал	83,600,200.00	80,881,989.66	2,718,210.34	96.7%
210301	Гэрэл, цахилгаан	25,258,300.00	9,088,523.12	16,169,776.88	36.0%
210302	Түлш, халаалт	58,341,900.00	71,793,466.54	(13,451,566.54)	123.1%
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	43,210,500.00	37,500,380.00	5,710,120.00	86.8%
210401	Бичиг хэрэг	5,115,200.00	4,319,450.00	795,750.00	84.4%
210402	Тээвэр, шатахуун	26,563,500.00	25,295,130.00	1,268,370.00	95.2%
210403	Шуудан, холбоо, интернэтийн төлбөр	4,311,400.00	3,783,000.00	528,400.00	87.7%
210405	Хог хаягдал зайлуулах, хортон мэрэгчдийн устгал, ариутгал	2,077,800.00	1,000,000.00	1,077,800.00	48.1%
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	5,142,600.00	3,102,800.00	2,039,800.00	60.3%
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	4,280,000.00	5,055,500.00	(775,500.00)	118.1%
210604	Урсгал засвар	4,280,000.00	5,055,500.00	(775,500.00)	118.1%

2107	Томилолт, зочны зардал	21,052,800.00	20,363,000.00	689,800.00	96.7%
210702	Дотоод албан томилолт	21,052,800.00	20,363,000.00	689,800.00	96.7%
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	11,936,200.00	9,418,318.00	2,517,882.00	78.9%
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	6,500,000.00	5,500,000.00	1,000,000.00	84.6%
210803	Даатгалын үйлчилгээ	490,000.00	444,420.00	45,580.00	90.7%
210804	Тээврийн хэрэгслийн татвар	487,000.00	-	487,000.00	0.0%
210805	Тээврийн хэрэгслийн оношлогоо	158,000.00	44,000.00	114,000.00	27.8%
210806	Мэдээлэл, технологийн үйлчилгээ	3,538,000.00	3,000,000.00	538,000.00	84.8%
210807	Газрын төлбөр	360,000.00	26,698.00	333,302.00	7.4%
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	122,101,500.00	109,239,010.56	12,862,489.44	89.5%
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	122,101,500.00	109,239,010.56	12,862,489.44	89.5%
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	43,354,500.00	43,008,900.00	345,600.00	99.2%
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	43,354,500.00	43,008,900.00	345,600.00	99.2%
213208	Хөдөө орон нутагт тогтвор суурьшилтай ажилласан албан хаагчдад төрөөс үзүүлэх дэмжлэг	7,260,000.00	7,095,000.00	165,000.00	97.7%
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	1,500,000.00	1,319,400.00	180,600.00	88.0%
	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	1,070,737,000.00	1,069,453,525.00	1,283,475.00	99.9%
1320	ОРОН НУТГИЙН ТӨСВӨӨС САНХҮҮЖИХ	1,070,737,000.00	1,069,453,525.00	1,283,475.00	99.9%
132001	Орон нутгийн төсвөөс	1,070,737,000.00	1,069,453,525.00	1,283,475.00	99.9%
61	БАЙГУУЛЛАГЫН ТОО	1	1	0	100.0%
610001	Төсвийн байгууллага	1	1	0	100.0%
62	АЖИЛЛАГСАДЫН ТОО	25	25	0	100.0%
620001	Удирдах ажилтан	6	6	0	100.0%
620002	Гүйцэтгэх ажилтан	9	9	0	100.0%
620003	Үйлчлэх ажилтан	6	6	0	100.0%
620004	Гэрээт ажилтан	4	4	0	100.0%
65	ОРОН ТООНЫ МЭДЭЭЛЭЛ	24	24	0	100.0%
650001	Төрийн захиргааны албан хаагч (ТЗ)	9	9	0	100.0%
650009	Төрийн үйлчилгээний бусад албан хаагч (ТҮ)	6	6	0	100.0%
650010	Гэрээт ажилтан	4	4	0	100.0%
650011	Улс төрийн албан хаагч (УТ)	5	5	0	100.0%

2.6 Аудит хийсэн нэмэлт төсвийн гүйцэтгэлийн тайлан

/төгрөгөөр/

Дансны код	Үзүүлэлт	Төлөвлөгөө	Гүйцэтгэл
I	НИЙТ ЗАРЛАГА БА ЦЭВЭР ЗЭЭЛИЙН ДҮН	-	92,583,959.00
21	УРСГАЛ ЗАРДАЛ	-	45,083,959.00
210	БАРАА, АЖИЛ ҮЙЛЧИЛГЭЭНИЙ ЗАРДАЛ	-	40,386,559.00
2101	Цалин хөлс болон нэмэгдэл урамшил	-	514,500.00
210101	Үндсэн цалин	-	514,500.00
2102	Ажил олгогчоос нийгмийн даатгалд төлөх шимтгэл	-	59,168.00
210201	Тэтгэврийн даатгал	-	38,587.00
210202	Тэтгэмжийн даатгал	-	5,145.00
210203	ҮОМШӨ-ний даатгал	-	2,573.00
210204	Ажилгүйдлийн даатгал	-	2,573.00
210205	Эрүүл мэндийн даатгал	-	10,290.00
2104	Хангамж, бараа материалын зардал	-	10,929,291.00
210401	Бичиг хэрэг	-	679,000.00
210402	Тээвэр, шатахуун	-	7,917,291.00
210406	Бага үнэтэй, түргэн элэгдэх, ахуйн эд зүйлс	-	2,333,000.00
2106	Эд хогшил, урсгал засварын зардал	-	10,000,000.00
210604	Урсгал засвар	-	10,000,000.00
2108	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн ажил, үйлчилгээний төлбөр, хураамж	-	450,000.00
210801	Бусдаар гүйцэтгүүлсэн бусад нийтлэг ажил үйлчилгээний төлбөр хураамж	-	450,000.00
2109	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	-	18,433,600.00
210901	Бараа үйлчилгээний бусад зардал	-	13,133,600.00
210902	Хичээл үйлдвэрлэлийн дадлага хийх	-	5,300,000.00
213	УРСГАЛ ШИЛЖҮҮЛЭГ	-	4,697,400.00
2132	Бусад урсгал шилжүүлэг	-	4,697,400.00
213209	Нэг удаагийн тэтгэмж, шагнал урамшуулал	-	4,697,400.00
22	ХӨРӨНГИЙН ЗАРДАЛ	-	47,500,000.00
2200	Дотоод эх үүсвэрээр	-	47,500,000.00
223001	Бусад хөрөнгө	-	47,500,000.00
II	ЗАРДЛЫГ САНХҮҮЖҮҮЛЭХ ЭХ ҮҮСВЭР	-	92,583,959.00
1311	Нэмэлт санхүүжилтийн орлого	-	92,583,959.00
131101	Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж	-	83,500,000.00
131104	Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө	-	4,083,959.00
131105	Төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого	-	5,000,000.00

3. САНХҮҮГИЙН ТАЙЛАНГИЙН ТОДРУУЛГА

3.1 Байгууллага, түүний үйл ажиллагаа

Орон нутгийн удирдлагыг мэдээлэл, бодлогын удирдамжаар ханган хууль тогтоомж, хөтөлбөрийн хэрэгжилтийг зохицуулан сумын эдийн засаг, нийгмийн хөгжлийг хангаж, төрийн үйлчилгээг иргэдэд ил тод нээлттэй, чанар, хүртээмжтэй хүргэх зорилготой байгууллага юм.

Тамгын газрын чиг үүргийн хувьд орон нутагт төрийн захиргааны удирдлага, төлөвлөлт санхүү, эдийн засгийн бодлого, нийгмийн бодлогын асуудлыг хариуцан төрийн хууль тогтоомжийг иргэдэд сурталчлах, түүний хэрэгжилтийг хангуулах төрөөс иргэдэд үзүүлэх

үйлчилгээг хуулийн дагуу түргэн шуурхай, чанартай хүргэх, иргэдийн ажиллаж амьдрах таатай орчин бүрдүүлэхэд гол анхаарал хандуулан ажиллаж байна.

3.2 Байгууллагын гадаад, дотоод орчин

Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газрын удирдлага төсвийн шууд захирагчийн хувьд дараах хууль болон УСНББОУС, түүнд нийцүүлэн баталсан төсвийн байгууллагын нягтлан бодох бүртгэлийн бодлого, журмын хүрээнд төсөв санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагааг явуулж байна. Үүнд:

- Төсвийн тухай хууль
- Засаг захиргаа, нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хууль
- Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хууль
- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн тухай хууль
- Төрийн болон орон нутгийн өмчийн хөрөнгөөр бараа, ажил, үйлчилгээ худалдан авах тухай хууль
- Шилэн дансны тухай хууль

Тайлант хугацаанд санхүү, нягтлан бодох бүртгэлд мөрддөг хууль тогтоомж болон бодлого чиглэлд дараах өөрчлөлтүүд орсон байна. Үүнд:

- Төсвийн тухай хуульд 2025 оны 06 дугаар сарын 25-ны өдөр, 07 дугаар сарын 09-ний өдөр,
- Хөдөлмөр, нийгмийн түншлэлийн гурван талт үндэсний хорооны 2024 оны 10 дугаар сарын 7-ны өдрийн 3 дугаар тогтоолоор улсын хэмжээнд мөрдөх хөдөлмөрийн хөлсний доод хэмжээг 2025 оны 04 дүгээр сарын 01-ний өдрөөс эхлэн сард 792.0 мянган төгрөгөөр шинэчлэн тогтоосон.
- Сангийн сайдын 2025 оны 01 дүгээр сарын 05-ны өдрийн А/3 дугаар тогтоолоор батлагдсан "Төсвийн байгууллагын дагаж мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн журам"
- Засгийн газрын 2024 оны 12 дугаар сарын 25-ны өдрийн 238 дугаар тогтоолоор Төрийн албаны зарим албан тушаалын цалингийн хэмжээ, доод хэмжээг шинэчлэн тогтоосон.

Байгууллагын удирдлагын хэрэгжүүлж буй дотоод хяналтаас төлөвлөлтийн үе шатанд аудитад хамааралтай хяналтыг авч үзэж, гүйцэтгэх үе шатанд хяналтын сорил гүйцэтгэсний үр дүнд дотоод хяналтын үйл ажиллагааны зохион байгуулалт, хэрэгжилт үр нөлөөтэй байна.

Дотоод аудитын чиг үүрэг, түүний гүйцэтгэсэн ажлын найдвартай байдлын талаар ойлголт олж авснаар дотоод аудитын гүйцэтгэсэн ажлыг аудитад ашиглах, дотоод аудитораас шууд туслалцаа авах шаардлагагүй гэж үзлээ.

3.3 Санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал

Санхүүгийн тайланг бүх материаллаг зүйлсийн хувьд холбогдох санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн эсэх талаар аудитор дүгнэлтээ илэрхийлснээр санхүүгийн тайлангийн зорилтот хэрэглэгчдийн зүгээс үзүүлэх итгэл үнэмшлийн хэмжээг нэмэгдүүлэхэд санхүүгийн тайлангийн аудитын зорилго оршино.

Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газрын 2025 оны санхүүгийн тайлан дахь ажил гүйлгээг аккруэл сууриар хөтөлж, нийтлэг зорилготой, үнэн зөв толилуулгын үзэл баримтлалын дагуу бэлтгэсэн байна.

Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газар нь санхүүгийн тайланг нягтлан бодох бүртгэлийн "ctsystm" программ ашиглан бэлтгэж байна.

Тус байгууллагын мөрдөж байгаа Нягтлан бодох бүртгэлийн бодлогын баримт бичиг нь холбогдох хууль тогтоомж, нягтлан бодох бүртгэлийн стандартад нийцсэн тус байгууллагын үйл ажиллагааны онцлогт тохирсон байна.

Мөн төсвийн гүйцэтгэлийн тайланг Төсвийн тухай хуулийн 54 дүгээр зүйлийн 54.5-д заасны дагуу бүрэлдэхүүн хэсгээр иж бүрэн бэлтгэж ирүүлсэн байна.

3.4 Нягтлан бодох бүртгэлийн гол бодлого, толилуулгад гарсан өөрчлөлтүүд

Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газрын 2025 оны санхүүгийн тайланг Сангийн сайдын 2025 оны А/3 дугаар тушаалаар баталсан “Төсвийн байгууллагын дагаж мөрдөх нягтлан бодох бүртгэлийн журам”-ын дагуу бэлтгэсэн байна.

Тайлант оны жилийн эцсийн санхүүгийн байдлын тайлангаарх нийт хөрөнгийн дүн өмнөх оноос 83,755.2 мянган төгрөгөөр буюу 2.6 хувиар өссөн байна.

Хүснэгт 1. Санхүүгийн байдлын тайлангийн үзүүлэлт

/мянган төгрөгөөр/

Үзүүлэлт	Эхний үлдэгдэл	Эцсийн үлдэгдэл	Өөрчлөлт
Б	1	2	3=2-1
Мөнгөн хөрөнгө	0.00	0.00	0.00
Авлага	0.00	0.00	0.00
Урьдчилгаа	0.00	0.00	0.00
Бараа материал	85,667.8	87,968.0	2,300.2
Нөөцийн бараа	0.00	135,170.0	135,170.0
Үндсэн хөрөнгө	3,132,309.9	3,078,594.9	-53,715.0
Нийт хөрөнгө	3,217,977.7	3,301,732.9	83,755.2
Өр төлбөр	18,607.6	2,382.8	-16,224.8
Засгийн газрын хувь оролцоо /Эздийн өмч/	3,199,370.1	3,299,350.1	99,980.0
Өр төлбөр ба цэвэр хөрөнгө/өмчийн дүн	3,217,977.7	3,301,732.9	83,755.2

Мөнгөн хөрөнгийн дансны эхний болон эцсийн үлдэгдэл 0 төгрөг байна.

Бараа материалын дансны үлдэгдэл 87,968.0 мянган төгрөг болж 2,300.2 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант онд аж ахуйн материал болон бичиг хэргийн материалын үлдэгдэл өссөнөөс голлон шалтгаалжээ. Бараа материалын дансны үлдэгдэлд худалдаж авсан ашиглалтгүй бараа материал байхгүй байна.

Нөөцийн бараа материал дансны үлдэгдэл 135,170.0 мянган төгрөг болж 135,170.0 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант онд орон нутгийн хөгжлийн сангийн хөрөнгө оруулалтаар өвс, тэжээлийн нөөц бүрдүүлсэнтэй холбоотой байна.

Үндсэн хөрөнгийн дансны үлдэгдэл 3,078,594.9 мянган төгрөг болж 53,715.0 мянган төгрөгөөр буурсан нь бусад эх үүсвэрээс хүлээн авсан 10,400.0 мянган барилга байгууламж, 267,789.0 мянган төгрөгийн тээврийн хэрэгсэл, 46,784.5 мянган төгрөгийн машин тоног төхөөрөмж, 9,900.0 мянган төгрөгийн тавилга эд хогшил, 14,900.0 мянган төгрөгийн зам гүүрний байгууламж, төсвийн хөрөнгөөр худалдан авсан 40,000.0 мянган төгрөгийн барилга байгууламж, 3,000.0 мянган төгрөгийн программ хангамж тус тус нэмэгдсэн, ашиглалтын хугацаа дууссан 31,168.9 мянган төгрөгийн барилга байгууламжийг акталсан, 1,586.0 мянган төгрөгийн газар шилжүүлсэн, 2,050.0 мянган төгрөгийн машин тоног төхөөрөмж худалдан данс бүртгэлээс хассан, тайлант оны 443,393.5 мянган төгрөгийн үндсэн хөрөнгийн элэгдлийн зардал тооцсонтой холбоотой байна.

Өр төлбөрийн дансны үлдэгдэл 2,382.8 мянган төгрөг болж 16,224.8 мянган төгрөгөөр буурсан нь урд оны өр төлбөр буурсантай холбоотой байна.

Засгийн газрын хувь оролцоо дансны үлдэгдэл 3,299,350.1 мянган төгрөг болж 99,970.0 мянган төгрөгөөр өссөн нь тайлант үеийн үр дүнгээс шалтгаалсан байна.

3.5 Төсвийн төлөвлөлт, гүйцэтгэл, нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1-д заасны дагуу төсвийг төлөвлөх, хэрэгжүүлэх, тайлагнахад эрх бүхий байгууллага, төсвийн захирагч нь тус хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1-д заасан төсвийн зарчмыг мөрдлөг болгож, хэрэгжүүлэх үүрэгтэй.

3.5.1 Төсвийн төлөвлөлт

Тус байгууллагын 2025 оны төсвийн төсөлд зардлыг санхүүжүүлэх эх үүсвэрийг орон нутгийн төсвөөс 1,023,877.0 мянган төгрөгөөр, нийт зарлагыг 1,023,877.0 мянган төгрөгөөр тооцон төлөвлөж дээд шатны төсвийн захирагчид хүргүүлсэн байна.

Төсвийн захирагчийн хүргүүлсэн төсвийн төслийг 106,550.6 мянган төгрөгөөр нэмэгдүүлэн 1,130,427.6 мянган төгрөгөөр баталсан байна.

3.5.2 Төсвийн гүйцэтгэл

Тайлант онд батлагдсан төсвийг 59,690.6 мянган төгрөгөөр бууруулан тодотгосон байна. Төсвийн захирагчийн хэрэгжүүлэх 3 хөтөлбөрийн 12 арга хэмжээг санхүүжүүлэхээр орон нутгийн төсвөөс 1,070,737.0 мянган төгрөгийн орлого төвлөрүүлсэн байна. Тайлант онд 1,283.5 мянган төгрөгийн санхүүжилт дутуу олгосон байна.

Төсвийн нийт зардлын гүйцэтгэл 1,047,039.1 мянган төгрөг буюу 91.4 хувьтай байна.

Хүснэгт 2. Хөтөлбөр, арга хэмжээний төлөвлөгөө, гүйцэтгэл

д/д	Хөтөлбөр, арга хэмжээ	Төлөвлөгөө	/мянган төгрөгөөр/		
			Гүйцэтгэл	Зөрүү	Биелэлт
1	ОН-ийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага-70106: Үндсэн үйл ажиллагааны зардал-80101	619,101.2	614,704.5	5,339.3	99.3%
2	ОН-ийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага-70106: Баг хорооны ҮА-ны зардал-80106	132,240.6	130,079.2	2,161.4	98.4%
3	ОН-ийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага-70106: Төрийн өмчийн барилгын тогтмол зардал-80111	85,680.1	84,390.9	1,289.2	97.0%
4	ОН-ийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага-70106: Нийтлэг үйлчилгээ-80112	59,681.3	59,490.0	191.3	99.7%
5	ОН-ийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага-70106: Мэдээлэл, сурталчилгааны зардал-80205	6,500.0	5,500.0	1,000.0	84.6%
6	ОН-ийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага-70106: Ажил олгогчоос олгох тэтгэмж-80802	43,354.5	43,008.9	345.6	99.2%
7	ОН-ийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага-70106: Орон нутгийн нөөц хөрөнгө-81102	24,500.0	24,442.4	57.6	99.8%
8	ОН-ийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага-70106: Мал тооллого- 81507	750.0	0	750.0	0%
9	ОН-ийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага-70106: Хур хог хаягдал орчны бохирдол- 82212	2,077.8	1,000.0	1,077.8	48.1%
10	ОН-ийн гүйцэтгэх засаглалын удирдлага-70106: Улсын их баяр наадам- 82801	5,000.0	5,000.0	0.0	100%
11	Байгаль орчин хамгаалан нөхөн сэргээх-71413 Байгаль орчныг хамгаалах нөхөн сэргээх-81701	87,251.5	76,577.4	10,674.1	87.8%
12	Ахмад насны хөгжил хамгаалал-72208 Ахмадын сан-81549	4,600.0	2,845.8	1,754.2	61.9%

Батлагдсан төсөв, гүйцэтгэл, түүний хэтрэлт, хэмнэлтийг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.5, 2.6-д харуулав.

Аудитын ерөнхий чиглэлийн судалгааны дүн

/мянган төгрөг/

№	Үзүүлэлт	Гүйцэтгэл	Тайлбар
1	Программ хангамжийн бүртгэл	4,905.0	Тайлант онд Санхүүгийн СИ ТЭ ЭС программ 3,000.0 мянган төгрөгөөр худалдан авч ашиглаж эхэлсэн байна.
2	Унаа, хоолны зардал	0.0	Унаа, хоолны зардал олгоогүй байна.
3	Сургалт, семинар	18,000.0	Тайлант онд 4 удаагийн сургалт хэлэлцүүлэг, баруун бүсийн эмэгтэйчүүдийн чуулга уулзалт зохион байгуулсан байна.
4	Гадаад томилолт, арга хэмжээ	0.0	Гадаад томилолт, арга хэмжээ зардал гараагүй байна.
5	Төрд учирсан хохирлыг барагдуулахтай холбоотой зардал	0.0	Төрд учирсан хохирлыг барагдуулахтай холбоотой зардал гараагүй байна.
6	Хэвлэл мэдээлэл	5,500.0	Зурагтын түүхэн нэвтрүүлэг, нэвтрүүлгийн хөлс
7	Орон тоо	660,966.8	Тайлант онд 21 орон тоо ажиллахаар батлагдсанаас хөдөөгийн багуудын сахиулыг гэрээт ажиллуулан 24 орон тоотойгоор үйл ажиллагаагаа явуулсан байна.

3.5.3 Нэмэлт төсөв

Төсвийн тухай хуулийн 47 дугаар зүйлийн 47.2-т “нэмэлт төсөв, түүнтэй холбогдсон үйл ажиллагаа нь төсвийн нэгэн адил санхүүгийн болон төсвийн гүйцэтгэлийн тайлангийн бүрэлдэхүүн хэсэг байна” гэж заасны дагуу байгууллага нэмэлт санхүүжилтийн тайлан гаргах үүрэгтэй.

Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газрын нэмэлт санхүүжилтийн дансанд Төрийн болон орон нутгийн өмчит бус этгээдээс авсан хандив, тусламж 83,500.0 мянга, Дээд шатны төсвийн захирагчийн төсөвт тусгагдсан төсвөөс доод шатны төсвийн захирагчид хуваарилсан хөрөнгө 4,084.0 мянга, төсвийн байгууллагын үндсэн үйл ажиллагааны хүрээнд бий болсон нэмэлт орлого 5,000.0 мянга, нийт 92,584.0 мянган төгрөгийн орлого хүлээн авч зарцуулалтын эрх нээлгэн зарцуулсан байна.

Нэмэлт төсвийн тайланг орлого, зардлын зүйл тус бүрээр энэ тайлангийн 2.6-д харуулав.

3.5.4 Төсөл хөтөлбөрийн үе шат, хүрэх үр дүн

Тайлант онд төсөл хөтөлбөр хэрэгжээгүй байна.

3.5.5 Худалдан авах ажиллагааны гүйцэтгэл

Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газар нь тайлант онд тендер худалдан авах ажиллагаа зохион байгуулаагүй, харин байгууллагын хэвийн үйл ажиллагааг хангах 43,000.0 мянган төгрөгийн барилга байгууламж, программ хангамж, 63,904.5 мянган төгрөгийн бараа материалыг тайлант онд шууд худалдан авалт хийсэн байна.

4. АУДИТЫН ТАЙЛАН

4.1 Ерөнхий зүйл

Төрийн аудитын тухай хуулийн 20 дугаар зүйлийн 20.1-д “Төрийн аудитын байгууллага аудитын дүнд үндэслэн дүгнэлт, зөвлөмж бүхий аудитын тайлан гаргана” гэж заасны дагуу Увс аймгийн Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газрын 2025 оны 12 дугаар сарын өдрөөрх

санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлд хийсэн санхүүгийн тайлангийн аудитын тайланг танилцуулж байна.

Аудитын тайланд аудит хийгдэх байгууллага, түүний орчин, аудитад хамааралтай дотоод хяналт, нягтлан бодох бүртгэл, санхүүгийн тайлагналын үзэл баримтлал, аудитаар илрүүлсэн буруу илэрхийлэл, түүнийг шийдвэрлэсэн байдал, дараагийн аудитаар анхаарах асуудал болон аудиторын дүгнэлт, дүгнэлтийн үндэслэлийг хураангуйлан толилуулав.

Аудитыг Увс аймаг дахь Төрийн аудитын газрын аудитор Т.Амармэнд гүйцэтгэж, хяналтыг аудитын менежер М.Бат-Амгалан, дарга, тэргүүлэх аудитор М.Батсуурь нар тус тус хэрэгжүүлсэн.

Увс аймгийн Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газрын 2025 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийг Увс аймаг дахь Төрийн аудитын газарт 2026 оны 01 дүгээр сарын 20-ны өдрийн 14 дүгээр албан бичгээр ирүүлсэн.

4.2 Материаллаг байдал

Төлөвлөлтийн болон гүйцэтгэлийн материаллаг байдлыг АДБОУС 2320 дагуу тодорхойлсон бөгөөд материаллаг байдлын суурь үзүүлэлтээр нийт зардлыг сонгож, материаллаг буруу илэрхийллийн эрсдэл дунд гэж үнэллээ.

Төлөвлөлтийн материаллаг байдлыг 2024 оны төсвийн нийт зардлын 1,387,263.1 мянган төгрөгийн 1 хувиар буюу 13,872.6 мянган төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагатай гэж үзсэн.

Гүйцэтгэлийн шатанд материаллаг байдлыг 2025 оны санхүүгийн үр дүнгийн тайлангийн нийт зардал 1,446,840.3 мянган төгрөгийн 1 хувиар буюу 14,468.4 мянган төгрөгөөс 80 хувиар тооцож 11,574.7 мянган төгрөгөөр тогтоосныг аудитын явцад дахин хянаж шинэчлэн тогтоох шаардлагатай гэж үзсэн.

4.3 Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн хэрэгжилт

Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газар нь Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйл 15.1 дэх хэсэгт “Төсвийн байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд дараах зүйлсийг хориглоно”, 15.1.5 дахь заалтад “Төсвийн болон байгууллагын хөрөнгөөр бэлэг дурсгалын зүйл худалдан авах”, 15.1.4 дэх заалтад “Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн зарлиг, Улсын Их Хурлаас баталсан хууль тогтоомж, Засгийн газрын болон аймаг, нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, Засаг даргын шийдвэр, тэдгээрийн хэрэгжилт, цаг үеийн шинжтэй мэдээ, мэдээллийг олон нийтэд хүргэх, сурталчлан таниулахаас бусад зорилгоор байгууллага, хамт олныг сурталчлах, салбарын болон байгууллагын үйл ажиллагаатай холбоотой нэвтрүүлэг, контент, баримтат болон цуврал киноны уран бүтээл зэргийг санхүүжүүлэх” гэж заасныг зөрчин Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс Бөхмөрөн сумын Засаг даргын 2025 оны А/177 дугаар захирамжаар Улаанбаатар хотын нутгийн зөвлөлийн дарга, тэргүүлэгчдэд бэлгийн багц худалдан авахад 569.0 мянга, “Хөх тэнгэрийн эсгий туургатан” НҮТББ-д сумын түүх, байгалийн үзэсгэлэнт газруудын тухай нэвтрүүлгийн хийхэд зориулж Засаг даргын тамгын газрын даргын 2025 оны А/13 тушаалаар 3,000.0 мянга, А/15 дугаар тушаалаар 1,000.0 мянга, МБСТВ ХХК-д нэвтрүүлгийн төлбөрт 2025 оны А/06 дугаар тушаалаар 1,500.0 мянга, нийт 6,069.0 мянган төгрөгийг зарцуулсанд тус тус албан шаардлага өглөө.

4.4 Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

АДБОУС 4000.16-д нийцлийн аудитыг санхүүгийн тайлангийн аудиттай хослуулан хийх тохиолдолд аудитор аль стандартыг дагаж мөрдөхийг үнэлэх, нийцлийн асуудлын талаарх дүгнэлтийг санхүүгийн тайланд өгөх аудиторын дүгнэлтээс тусад нь салгах хэрэгтэй гэж заасан байна.

Төсвийн тухай хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.2 дахь хэсэгт “Хуульд өөрөөр заагаагүй бол зөвхөн доор дурдсан нийгмийн үйлчилгээ үзүүлдэг төсвийн байгууллага энэ хуульд заасан журмын дагуу хандив, тусламж авч болно”, 25.2.1 дэх заалтад “Эмнэлгийн үйлчилгээ”, 25.2.2 дахь заалтад “Бүх шатны боловсролын үйлчилгээ”, 25.2.3 дахь заалтад “Соёлын үйлчилгээ”, 25.2.4 дэх заалтад “Хууль зүйн туслалцааг үнэ төлбөргүй үзүүлэх” гэж заасныг зөрчин аж ахуйн нэгж байгууллага, иргэдээс Увс аймгийн 100 жилийн ойн хүрээнд 66,480.0 мянган төгрөгийн хандивыг Засаг даргын тамгын газрын нэмэлт санхүүжилтийн дансаар дамжуулан авсан байна.

Төсвийн тухай хуулийн 35 дугаар зүйлийн 35.6 дах хэсэгт “Төсвийн байгууллага төрийн сангийн нэгдсэн данснаас гадуур банкинд данс нээх, түүнийг хаахтай холбогдсон журмыг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага Монголбанкт хамтран батална”, Засгийн газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 13-ны өдрийн 444 дугаар тогтоолоор баталсан Төрийн сангийн үйл ажиллагааны журмын 3.6.1-д “Төсвийн байгууллага нь Төсвийн тухай хуулийн 35.6-д заасан санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага Монголбанкт хамтран баталсан журмын дагуу бэлэн мөнгө зарцуулах зориулалттай картан данстай байж болно”, 3.6.2-д “Төсвийн байгууллага нь энэ журмын 3.6.1-д заасан картан дансанд зөвхөн төрийн сангийн бүртгэлийн данснаас зөвшөөрөгдсөн төлбөрийг шилжүүлэн авч, зориулалтын дагуу зарцуулна”, 3.6.3-д “Төсвийн байгууллага нь картан дансандаа бэлнээр зарцуулах төлбөрийн эх үүсвэрийг шилжүүлэн авах хүсэлтээ харьяа төрийн санд албан бичгээр ирүүлэх бөгөөд бэлнээр авах үндэслэлийг тодорхой тусгасан байна. Төрийн сан албан хүсэлтийг хянан үндэслэлтэй гэж үзвэл шилжүүлгийг баталгаажуулж болно” гэж заасан байна.

Тайлант онд Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газар нь тэмцээн уралдаан, баяр наадмын шагналын зардал 8,345.2 мянган төгрөгийн гүйлгээг нярвын хувийн дансаар дамжуулан зарцуулсанд дахин давтан гаргахгүй байх зөвлөмж өглөө.

4.4.1 Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилт

Шилэн дансны тухай хуулийн 6 дугаар зүйл, Засгийн газрын 2016 оны 29 дүгээр тогтоолоор баталсан “Шилэн дансны цахим хуудсанд тавих мэдээллийн агуулга, нийтлэг стандартыг тогтоох журам”-ын заалтыг хэрэгжүүлэх зорилгоор www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд холбогдох мэдээллийг оруулсан байх үүрэгтэй.

Тайлант хугацаанд www.shilendans.gov.mn цахим хуудсанд оруулбал зохих 183 мэдээллээс хугацаандаа оруулсан 171, хугацаа хоцроон байршуулсан 10, мэдээлэх хугацаа болоогүй 2 мэдээлэл байна.

Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдлийн түвшинд хэрэгжүүлсэн горим сорилд үндэслэн шилэн дансанд байршуулсан мэдээлэл нь шилэн дансны тухай хууль тогтоомжийн холбогдох заалттай нийцсэн гэж дүгнэлээ.

4.4.2 Бусад хууль тогтоомжийн хүрээнд

Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газар нь “Төсвийн төвлөрүүлэн захирагч, төсвийн төвлөрүүлэн захирагчид харьяалагддаггүй төсвийн шууд захирагч жил бүрийн 07 дугаар сарын 20-ны дотор жилийн төсвийн төслөө харьяалагдах төсвийн ерөнхийлөн захирагчид хүргүүлэх” гэж заасны дагуу тайлант онд өндөр насны тэтгэвэрт гарсан 1 албан хаагчийн тэтгэмжийг тооцоолсон байна. Засгийн газрын 2019 оны 7 дугаар тогтоолоор баталсан “Төрийн албан хаагчид өндөр насны тэтгэвэрт гарахад нэг удаагийн буцалтгүй тусламж олгох журам”-ын 2.1-д “Нэг удаагийн буцалтгүй тусламж тооцох үндсэн цалингийн хэмжээг тогтоохдоо тухайн албан тушаалын үндсэн цалингийн сүүлийн 3 жилийн дунджаар тооцно” гэж заасныг баримтлан тооцож байхыг зөвлөж байна.

4.5 Завсрын аудитын үр дүн, өмнөх зөвлөмжийн хэрэгжилт

4.5.1 Завсрын аудитын талаар

Увс аймгийн Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газрын 2025 оны санхүүгийн тайланд завсрын аудит хийгээгүй болно.

4.5.2 Өмнөх аудитын мөрөөр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээний үр дүн

Өмнөх оны санхүүгийн тайлангийн аудитаар тогтоосон акт, албан шаардлага, зөвлөмж өгснийг 2025 оны 04 дүгээр сарын 03-ны өдрийн 16 дугаар, 2025 оны 06 дугаар сарын 02-ны өдрийн 100 дугаар албан бичгүүдээр биелэлтийг тайлагнан санхүүгийн аудитын fas.audit.mn цахим системд байршуулсан байна.

4.6 Дараагийн аудитаар анхаарах асуудал

Аймгийн Засаг даргын 2025 оны 01 дүгээр сарын 20-ны өдрийн А/16 дугаар захирамжийн хавсралтаар батлагдсан Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газрын бүтэц, орон тоонд байхгүй селесерь, олон нийтийн цагдаа, хөдөөгийн багуудын сахиулыг ажиллуулж төсвөөс 70,345.8 мянган төгрөгийн цалин хөлс олгосон байна.

Энэ асуудлыг судалж шийдвэрлэсэн эсэхийг дараагийн аудитаар анхаарч үзэх нь зүйтэй гэж үзлээ.

5. АУДИТЫН ИЛРҮҮЛЭЛТ

Аудитаар 15,813.2 мянган төгрөгийн 3 алдаа, зөрчил илэрснээс 1,399.0 мянган төгрөгийн 1 зөрчилд төлбөрийн акт тогтоож, 6,069.0 мянган төгрөгийн 2 зөрчилд албан шаардлага, 8,345.2 мянган төгрөгийн 1 зөрчилд зөвлөмж өглөө.

5.1 Төлбөрийн акт

Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газар нь цалингийн зардлаас тухайн албан хаагчийн ажил үүрэгт хамааралгүй ажлын үр дүнг үнэлж Бөхмөрөн сумын засаг даргын Тамгын газрын даргын 2025 оны 06 дугаар сарын 23-ны өдрийн Б/08 дугаар тушаалаар төрийн сангийн мэргэжилтэн Т.Өнөржаргалд санхүүгийн аудитын шалгалтаар “зөрчилгүй” санал дүгнэлт авсан гэж 1,399.0 мянган төгрөгийн урамшуулалт цалин илүү олгосон байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1 дэх заалтад “Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.6 дахь хэсэгт “Анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна”, 20 дугаар зүйлийн 20.1.4 дэх заалтад “Хүчин төгөлдөр бус анхан шатны баримтаар, эсхүл анхан шатны баримтаар баталгаажаагүй ажил, гүйлгээг бүртгэхгүй байх”, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 4.2.9 дэх заалтад “Энэ хуулийн үйлчлэлд хамаарах хуулийн этгээд, албан тушаалтан үйлдэл, эс үйлдэхүйн улмаас улсад учруулсан хохирол, зөрчлийн хариуцлагаа бүрэн хүлээдэг байх”, 15 дугаар зүйл 15.1 дэх хэсэгт “Төсвийн байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд дараах зүйлсийг хориглоно”, 15.1.3 дахь заалтад “Хууль тогтоомжид зааснаас өөр хэлбэрээр тэтгэмж, шагнал, урамшуулал, дэмжлэг олгох” гэж заасныг хэрэгжүүлэн ажиллаагүй нь нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Илүү олгосон урамшуулалт цалин 1,399.0 мянган төгрөгийг төлүүлэхээр төлбөрийн акт тогтоолоо.

5.2 Албан шаардлага-1

Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газар нь Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс Бөхмөрөн сумын Засаг даргын 2025 оны А/177 дугаар захирамжаар Улаанбаатар хотын нутгийн

зөвлөлийн дарга, тэргүүлэгчдэд бэлгийн багц худалдан авахад төсвөөс 569.0 мянган төгрөгийг зориулалт бусаар зарцуулсан байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1 дэх заалтад “Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах”, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйл 15.1 дэх хэсэгт “Төсвийн байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд дараах зүйлсийг хориглоно”, 15.1.5 дахь заалтад “Төсвийн болон байгууллагын хөрөнгөөр бэлэг дурсгалын зүйл худалдан авах” гэж заасныг хэрэгжүүлэн ажиллаагүй нь Нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчил арилгуулах албан шаардлага өглөө.

Албан шаардлага-2

Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газар нь “Хөх тэнгэрийн эсгий туургатан” НҮТББ-д сумын түүх, байгалийн үзэсгэлэнт газруудын тухай нэвтрүүлэг хийхэд зориулж Засаг даргын тамгын газрын даргын 2025 оны А/13 тушаалаар 3,000.0 мянга, А/15 дугаар тушаалаар 1,000.0 мянга, МБСТВ ХХК-д 2025 оны А/06 дугаар тушаалаар 1,500.0 мянга, нийт 5,500.0 мянган төгрөгийг зарцуулсан байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1 дэх заалтад “Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах”, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйл 15.1 дэх хэсэгт “Төсвийн байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд дараах зүйлсийг хориглоно”, 15.1.4 дэх заалтад “Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн зарлиг, Улсын Их Хурлаас баталсан хууль тогтоомж, Засгийн газрын болон аймаг, нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, Засаг даргын шийдвэр, тэдгээрийн хэрэгжилт, цаг үеийн шинжтэй мэдээ, мэдээллийг олон нийтэд хүргэх, сурталчлан таниулахаас бусад зорилгоор байгууллага, хамт олныг сурталчлах, салбарын болон байгууллагын үйл ажиллагаатай холбоотой нэвтрүүлэг, контент, баримтат болон цуврал киноны уран бүтээл зэргийг санхүүжүүлэх” гэж заасныг хэрэгжүүлэн ажиллаагүй нь нийцсэн бөгөөд зохистой байх батламж мэдэгдэлтэй нийцэхгүй байна.

Шийдвэрлэсэн нь: Зөрчил арилгуулах албан шаардлага өгөв.

5.3 Зөвлөмж

Илрүүлэлт: Зардлын данстай холбоотой

Тайлант онд Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газар нь тэмцээн уралдаан, баяр наадмын шагналын зардал 8,345.2 мянган төгрөгийн гүйлгээг нярвын хувийн дансаар дамжуулан зарцуулсан байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 35 дугаар зүйлийн 35.6 дах хэсэгт “Төсвийн байгууллага төрийн сангийн нэгдсэн данснаас гадуур банкинд данс нээх, түүнийг хаахтай холбогдсон журмыг санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага Монголбанктай хамтран батална”, Засгийн газрын 2023 оны 12 дугаар сарын 13-ны өдрийн 444 дугаар тогтоолоор баталсан Төрийн сангийн үйл ажиллагааны журмын 3.6.1-д “Төсвийн байгууллага нь Төсвийн тухай хуулийн 35.6-д заасан санхүү, төсвийн асуудал эрхэлсэн төрийн захиргааны төв байгууллага Монголбанктай хамтран баталсан журмын дагуу бэлэн мөнгө зарцуулах зориулалттай картын данстай байж болно”, 3.6.2-д “Төсвийн байгууллага нь энэ журмын 3.6.1-д заасан картын дансанд зөвхөн төрийн сангийн бүртгэлийн данснаас зөвшөөрөгдсөн төлбөрийг шилжүүлэн авч, зориулалтын дагуу зарцуулна”, 3.6.3-д “Төсвийн байгууллага нь картын дансандаа бэлнээр зарцуулах төлбөрийн эх үүсвэрийг шилжүүлэн авах хүсэлтээ харьяа төрийн санд албан бичгээр ирүүлэх бөгөөд бэлнээр авах үндэслэлийг тодорхой тусгасан байна.

Төрийн сан албан хүсэлтийг хянан үндэслэлтэй гэж үзвэл шилжүүлгийг баталгаажуулж болно” гэж заасантай нийцэхгүй байна.

Өгсөн зөвлөмж:

Цаашид байгууллагын нярвын хувийн дансаар бэлэн мөнгө гарган зарцуулахгүй байх.

Аудитын явцад бидэнтэй хамтран ажилласан холбогдох ажилтнуудад талархал илэрхийлье.

6. АУДИТААР ИЛЭРСЭН БУРУУ ИЛЭРХИЙЛЛИЙН НЭГТГЭЛ

Санхүүгийн тайлангийн аудитын алдааны нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Алдааны товч утга	Нийт алдаа		Мэдээллийг тусгахгүй орхигдуулсан		Буруу тусган илэрхийлсэн		Үүнээс				Зөвлөмж	
							Залруулсан		Залруулаагүй			
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Дүн												

Санхүүгийн тайлангийн аудитын зөрчлийн нэгтгэл

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс									
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж		Хариуцлага тооцуулах албан шаардлага		Хууль, хяналтын байгууллагад шилжүүлсэн асуудал	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Албан тушаалтны тоо	Тоо	Дүн
Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газар нь цалингийн зардлаас тухайн албан хаагчийн ажил үүрэгт хамааралгүй ажлын үр дүнг үнэлж Бөхмөрөн сумын засаг даргын Тамгын газрын даргын 2025 оны 06 дугаар сарын 23-ны өдрийн Б/08 дугаар тушаалаар төрийн сангийн мэргэжилтэн Т.Өнөржаргалд санхүүгийн аудитын шалгалтаар "зөрчилгүй" санал дүгнэлт авсан гэж 1,399.0 мянган төгрөгийн урамшуулалт цалин илүү олгосон байна.			1	1,399.0								
Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газар нь Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс Бөхмөрөн сумын Засаг даргын 2025 оны А/177 дугаар захирамжаар Улаанбаатар хотын нутгийн зөвлөлийн дарга, тэргүүлэгчдэд бэлгийн багц худалдан авахад төсвөөс 569.0 мянган төгрөгийг зориулалт бусаар зарцуулсан байна.					1	569.0						

Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газар нь "Хөх тэнгэрийн эсгий туургатан" НҮТББ-д сумын түүх, байгалийн үзэсгэлэнт газруудын тухай нэвтрүүлэг хийхэд зориулж Засаг даргын тамгын газрын даргын 2025 оны А/13 тушаалаар 3,000.0 мянга, А/15 дугаар тушаалаар 1,000.0 мянга, МБСТВ ХХК-д 2025 оны А/06 дугаар тушаалаар 1,500.0 мянга, нийт 5,500.0 мянган төгрөгийг зарцуулсан байна.					1	5,500.0						
Дүн	3	7,468.0	1	1,399.0	2	6,069.0						

Санхүүгийн тайлангийн аудитаар шалгасан нийцлийн аудитын асуудал

/мянган төгрөгөөр/

Зөрчлийн товч утга	Нийт зөрчил		Үүнээс					
			Төлбөрийн акт		Албан шаардлага		Зөвлөмж	
	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн	Тоо	Дүн
Шилэн дансны тухай хуулийн хэрэгжилттэй холбоотой зөрчил								
Бусад хууль тогтоомжтой холбоотой зөрчил								
Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газар нь тэмцээн уралдаан, баяр наадмын шагналын зардал 8,345.2 мянган төгрөгийн гүйлгээг нярвын хувийн дансаар дамжуулан зарцуулсан байна.	1	8,345.2					1	8,345.2
Дүн								
Нийт дүн	1	8,345.2					1	8,345.2

ХЯНАСАН:

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

БЭЛТГЭСЭН:

АУДИТОР

АУДИТЫН ТАЙЛАН

М.БАТСУУРЫ/

М.БАТ-АМГАЛАН/

/Г.АМАРМЭНД/

2026 оны 02 дугаар сарын 24-ний өдөр

УВС АЙМАГ ДАХЬ ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР АКТ

2026 оны 02 сарын 24 өдөр

Дугаар 01/Н/А2070413
УВА-2026/041/НА-СТА-ТШЗ

Улаангом

Төлбөр барагдуулах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд хийсэн Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газрын 2025 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ.

Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газар нь төрийн сангийн мэргэжилтэн Т.Өнөржаргалын ажил үүрэгт хамааралгүй ажлын үр дүнг үнэлж Бөхмөрөн сумын засаг даргын Тамгын газрын даргын 2025 оны 06 дугаар сарын 23-ны өдрийн Б/08 дугаар тушаалаар санхүүгийн аудитын шалгалтаар “Зөрчилгүй” санал дүгнэлт авсан гэж 1,399,000 төгрөгийн урамшуулал олгосон байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1 дэх заалтад “Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах”, Нягтлан бодох бүртгэлийн тухай хуулийн 13 дугаар зүйлийн 13.6 дахь хэсэгт “Анхан шатны баримтын үнэн зөвийг түүнийг үйлдсэн, зөвшөөрсөн, шалгаж хүлээн авсан ажилтан хариуцна”, 20 дугаар зүйлийн 20.1.4 дэх заалтад “Хүчин төгөлдөр бус анхан шатны баримтаар, эсхүл анхан шатны баримтаар баталгаажаагүй ажил, гүйлгээг бүртгэхгүй байх”, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 4.2.9 дэх заалтад “Энэ хуулийн үйлчлэлд хамаарах хуулийн этгээд, албан тушаалтан үйлдэл, эс үйлдэхүйн улмаас улсад учруулсан хохирол, зөрчлийн хариуцлагаа бүрэн хүлээдэг байх”, 15 дугаар зүйл 15.1 дэх хэсэгт “Төсвийн байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд дараах зүйлсийг хориглоно”, 15.1.3 дахь заалтад “Хууль тогтоомжид зааснаас өөр хэлбэрээр тэтгэмж, шагнал, урамшуулал, тэтгэмжийг олгох” гэж заасныг хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.2 дахь хэсэгт “Шалгагдагч этгээд төсөв, санхүү, нягтлан бодох бүртгэлийн үйл ажиллагаа болон төсвийн орлого бүрдүүлэх, зарцуулах, нийтийн өмч, хөрөнгө олж бэлтгэх, ашиглах, зарцуулах, хадгалах, хамгаалахтай холбоотой хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн бол акт тогтооно”, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 4.2.3-д “Төлбөрийн акт тогтооход дараах нийтлэг үндэслэлийг харгалзана”, 4.2.3.3 дахь заалтад “Цалин хөлс, шагнал урамшуулал, тэтгэмжийг зөрүүтэй тооцож олгосон” гэж заасныг үндэслэн ТОГТООХ нь:

1. Илүү олгосон урамшуулал 1,399,000 /Нэг сая гурван зуун ерэн есөн мянга/ төгрөгийг Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газрын даргаар ажиллаж байсан Н.Баттулга, Засаг даргын тамгын газрын төсөв төрийн сангийн мэргэжилтэнээр

ажиллаж байсан Т.Өнөржаргал, нягтлан бодогч Х.Саруул-Эрдэнэ нараар төлүүлж МХГ-ын орлогын 100150000982 тоот дансанд төвлөрүүлэх.

2. Актын биелэлтийг 2026 оны 04 дүгээр сарын 30-ны өдрийн дотор Увс аймаг дахь Төрийн аудитын газарт ирүүлэхийг Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газрын дарга Н.Батбаяр, нягтлан бодогч Х.Саруул-Эрдэнэ нарт хариуцуулав.
3. Төлбөрийн актыг хүлээн зөвшөөрөөгүй тохиолдолд Захиргааны ерөнхий хуулийн 92 дугаар зүйлийн 92.1 дэх хэсэгт заасны дагуу гомдол гаргах эрхтэй.

ТӨЛБӨРИЙН АКТ ТОГТООСОН:

АУДИТОР

Т.АМАРМЭНД

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

М.БАТ-АМГАЛАН

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

М.БАТСУУРЬ

УВС АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2026 оны 02 сарын 24 өдөр

Дугаар 01/14/АУДТ0413
УВА-2026/041/НА-СТА-ТШ13

Улаангом

Зөрчил давтан гаргахгүй
байх тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд хийсэн Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газрын 2025 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газар нь “Хөх тэнгэрийн эсгий туургатан” НҮТББ-д сумын түүх, байгалийн үзэсгэлэнт газруудын тухай нэвтрүүлэг хийхэд зориулж Засаг даргын тамгын газрын даргын 2025 оны А/13 дугаар тушаалаар 3,000.0 мянга, А/15 дугаар тушаалаар 1,000.0 мянга, МБСТВ ХХК-д 2025 оны А/06 дугаар тушаалаар 1,500.0 мянга, нийт 5,500.0 мянган төгрөгийг төсвөөс зарцуулсан байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.4.1 дэх заалтад “Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулах”, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйл 15.1 дэх хэсэгт “Төсвийн байгууллага төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд дараах зүйлсийг хориглоно”, 15.1.4 дэх заалтад “Монгол Улсын Ерөнхийлөгчийн зарлиг, Улсын Их Хурлаас баталсан хууль тогтоомж, Засгийн газрын болон аймаг, нийслэлийн иргэдийн Төлөөлөгчдийн Хурал, Засаг даргын шийдвэр, тэдгээрийн хэрэгжилт, цаг үеийн шинжтэй мэдээ, мэдээллийг олон нийтэд хүргэх, сурталчлан таниулахаас бусад зорилгоор байгууллага, хамт олныг сурталчлах, салбарын болон байгууллагын үйл ажиллагаатай холбоотой нэвтрүүлэг, контент, баримтат болон цуврал киноны уран бүтээл зэргийг санхүүжүүлэх” гэж заасныг тус тус хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-д “Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө”, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторовын 2020 оны 12 дугаар сарын 09-ний өдрийн А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 4.2.1-д “Албан шаардлага өгөхөд дараах нийтлэг үндэслэлийг харгалзана”, 4.2.1.11-д “хууль, тогтоомж, гэрээ, хэлцэл зөрчсөн алдаа, зөрчлийн таслан зогсоож, давтан гаргахгүй байх үр нөлөөтэй гэж үзсэн бусад нөхцөл байдал” гэж заасныг тус тус үндэслэн ШААРДАХ нь:

1. Төсвөөс хуулиар хориглосон зардал гаргасан зөрчлийг таслан зогсоож, биелэлтийг 2026 оны 3 дугаар сарын 30-ны өдрийн дотор Увс аймаг дахь Төрийн аудитын газар² т ирүүлэх.

2. Цаашид алдаа, зөрчлийг таслан зогсоож давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Бөхмөрөн сумын Засаг дарга П.Баярсайхан, Засаг даргын тамгын газрын дарга Н.Батбаяр, нягтлан бодогч Х.Саруул-Эрдэнэ нарт даалгав.
3. Албан шаардлагыг хүлээн зөвшөөрөөгүй тохиолдолд Захиргааны ерөнхий хуулийн 92 дугаар зүйлийн 92.1 дэх хэсэгт заасны дагуу гомдол гаргах эрхтэй.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

АУДИТОР

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

Т.АМАРМЭНД

М.БАТ АМГАЛАН

М.БАТСУУРЬ

УВС АЙМАГ ДАХЬ
ТӨРИЙН АУДИТЫН ГАЗАР
АЛБАН ШААРДЛАГА

2026 оны 02 сарын 24 өдөр

Дугаар 02/15/А.2070413
УВА-2026/041/НА-СТА-ТЦЗ

Улаангом

Зөрчил арилгах тухай

Төрийн аудитын тухай хуулийн 6 дугаар зүйлд заасан Төрийн аудитын байгууллагын бүрэн эрхийн хүрээнд хийсэн Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газрын 2025 оны санхүүгийн тайлан, төсвийн гүйцэтгэлийн санхүүгийн тайлангийн аудитаар дараах зөрчил илэрлээ. Үүнд:

Бөхмөрөн сумын Засаг даргын тамгын газар нь Засаг даргын нөөц хөрөнгөөс Бөхмөрөн сумын Засаг даргын 2025 оны А/177 дугаар захирамжаар Улаанбаатар хотын нутгийн зөвлөлийн дарга, тэргүүлэгчдэд бэлгийн багц худалдан авахад төсвөөс 569.0 мянган төгрөгийг зориулалт бусаар зарцуулсан байна.

Энэ нь Төсвийн тухай хуулийн 5 дугаар зүйлийн 5.1.3 дахь заалтад “Санхүү, төсвийн зохистой удирдлагыг хэрэгжүүлэх”, 6 дугаар зүйлийн 6.4.1-д “Төсвийг үр ашигтай, хэмнэлттэй байхаар төлөвлөж, зарцуулна”, 16 дугаар зүйлийн 16.5.5 дахь заалтад “Батлагдсан төсвийг зориулалтын дагуу зарцуулах”, Төрийн хэмнэлтийн тухай хуулийн 15 дугаар зүйлийн 15.1 дэх хэсэгт “Төсвийн байгууллага, төрийн болон орон нутгийн өмчит хуулийн этгээдэд дараах зүйлсийг хориглоно”, 15.1.5 дахь заалтад “Төсвийн болон байгууллагын хөрөнгөөр бэлэг дурсгалын зүйл худалдан авах” гэж заасныг тус тус хэрэгжүүлж ажиллаагүй байна.

Иймд Төрийн аудитын тухай хуулийн 21 дүгээр зүйлийн 21.1-д “Шалгагдагч этгээд хууль тогтоомж, захиргааны хэм хэмжээний болон бусад эрх зүйн акт зөрчсөн, хуулиар хүлээсэн албан үүргээ биелүүлээгүй бол алдаа, зөрчлийг таслан зогсоох, давтан гаргуулахгүй байх талаар байгууллага, албан тушаалтанд албан шаардлага өгнө”, Монгол Улсын Ерөнхий аудиторын 2020 оны 12 дугаар сарын 09-ний өдрийн А/95 дугаар тушаалаар баталсан “Албан шаардлага өгөх, төлбөрийн акт тогтоох журам”-ын 4.2.1-д “Албан шаардлага өгөхөд дараах нийтлэг үндэслэлийг харгалзана”, 4.2.1.6 дахь заалтад “Төсвийг зориулалт бусаар зарцуулсан” гэж заасныг тус тус үндэслэн ШААРДАХ нь:

1. Төсвийн хөрөнгөөр хуулиар хориглосон зардал буюу бэлэг худалдан авахыг таслан зогсоож, биелэлтийг 2026 оны 3 дугаар сарын 30-ны өдрийн дотор Увс аймаг дахь Төрийн аудитын газар² т ирүүлэх.

²Увс аймаг, Улаангом сум, 3 дугаар баг, Ө.Бадрахын гудамж, аймгийн Засаг Даргын Тамгын газрын байр, 304 тоот, Утас: 70453317

8525090073

2. Цаашид алдаа, зөрчлийг давтан гаргахгүй байх, хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлж ажиллахыг Бөхмөрөн сумын Засаг дарга П.Баярсайхан, Засаг даргын тамгын газрын дарга Н.Батбаяр, нягтлан бодогч Х.Саруул-Эрдэнэ нарт даалгав.
3. Албан шаардлагыг хүлээн зөвшөөрөөгүй тохиолдолд Захиргааны ерөнхий хуулийн 92 дугаар зүйлийн 92.1 дэх хэсэгт заасны дагуу гомдол гаргах эрхтэй.

АЛБАН ШААРДЛАГА ӨГСӨН:

АУДИТОР

Т.АМАРМЭНД

АУДИТЫН МЕНЕЖЕР

М.БАТ-АМГАЛАН

ДАРГА, ТЭРГҮҮЛЭХ АУДИТОР

М.БАТСУУРЬ

